

M

Központi írásbeli vizsgatevékenység

Javítási és értékelési útmutató

54 762 03 Szociális szakgondozó

Az Országos Képzési Jegyzékről és az Országos Képzési Jegyzék módosításának eljárásrendjéről szóló 150/2012. (VII. 6.) Kormányrendelet alapján.

ÁLTALÁNOS TUDNIVALÓK

a feladatsor megoldásához

A munka megkezdése előtt az átvett feladatlapon tüntesse fel a nevét!

A feladatok megoldásához csak kék tintaszínű tollat használhat! A ceruzával vagy más tintaszínű tollal írt vizsgafeladatok nem értékelhetők.

Törekedjen olvashatóságra és az áttekinthetőségre!

Ha a megoldás javítása szükséges, az csak egyértelműen értékelhető módon fogadható el.

Maximálisan elérhető pontszám: 100 pont

Ponthatárok:

89 – 100	jeles
77 – 88	jó
65 – 76	közepes
51 – 64	elégséges
0 – 50	elégtelen

A következő eset figyelembevételével válaszolja meg az alábbi kérdéseket, illetve feladatokat!

Klári nénit kicsit „bogarás” öreg hölgynek tartották korábbi szomszédjai. Pár napja költözött be az idősek otthonába, ahol Ön vezető gondozóként dolgozik.

Beköltözése előtt már jó ideje egyedül élt, egy szoba-konyhás, nem túl jó állapotú házban. Van ugyan egy felnőtt, nőtlen fia, akivel évekig együtt lakott, de fia alkohol-problémái miatt sokat veszekedtek, gyakori volt a konfliktus anya és fia között. A fiú megunt, hogy Klári néni folyton szemére veti alkoholizálását és egy napon „lelépett”, magára hagyva idős édesanyját. Időnként felbukkan a város szociális központjánál, ahol ilyenkor igénybe veszi a szenvedélybetegek alacsonyküszöbű ellátását, de Klári nénival nem keresi a kapcsolatot.

Klári néni az utóbbi időben sokat betegeskedett, lakása és ő maga is egyre elhanyagoltabbá vált. Lakásában sok felesleges dolgot halmozott fel, semmit nem akart kidobni. A több száz nejlon zacskó, tejfölös pohár és újságpapír kupac mellett, lejárt szavatosságú, „kétes eredetű” gyógyszerből is bőven akadt a szekrényfiókokban.

Keringési eredetű betegségei kapcsán, háziorvosa néhányszor felkereste őt otthonában. Az egészségügyi szakember hívta fel az idősek otthona figyelmét az önálló életvitelre már nem képes, egyedülálló, idős hölgyre.

1. Nevezze meg az államháztartás három fő funkcióját!

3 pont

Értékelhető információk:

- *tradicionális funkció*
- *szociális funkció*
- *gazdaságpolitikai funkció*

A helyes válaszért 1-1 pont, összesen 3 pont adható.

2. Hasonlítsa össze a szociálpolitikát és a társadalompolitikát az alábbi táblázat kitöltésével!

8 pont

Értékelhető információk:

	Társadalompolitika	Szociálpolitika
Kire irányul	<i>az összes társadalmi csoportra</i>	<i>a szociálpolitika alanyaira</i>
Jellege	<i>preventív</i>	<i>korrektív</i>
Célja	<i>a társadalmi béke</i>	<i>a jólét biztosítása</i>
Feladata	<i>szemléletet ad, funkciókat határoz meg</i>	<i>gyakorlati megvalósítás</i>

A tartalmilag helyes válaszért 1-1 pont, összesen 8 pont adható.

3. Intézményi elhelyezés esetén milyen körülmények alapozhatják meg a soron kívüli ellátás biztosítását?

4 pont

Értékelhető információk:

A soron kívüli ellátást az alapozza meg, ha az igénybevevő:

- *önmaga ellátására teljesen képtelen és nincs olyan hozzátartozója, aki ellátásáról gondoskodna és ellátása más egészségügyi vagy szociális szolgáltatás biztosításával sem oldható meg,*
- *a háziorvos, kezelőorvos szakvéleménye szerint soron kívüli elhelyezése indokolt,*
- *szociális helyzetében, egészségi állapotában olyan kedvezőtlen változás következett be, amely miatt soron kívüli elhelyezése vált szükségessé,*
- *kapcsolata vele együtt élő hozzátartozójával, eltartójával helyrehozhatatlanul megromlott, és a további együttélés életét, testi épségét veszélyezteti.*

A helyes válaszért 1-1 pont, összesen 4 pont adható.

4. Milyen feladatokkal találja szemben magát az egyén, a gyermek kirepülése „üres fészek” szindróma és az inaktív életszakasz életciklusokban?

4 pont

Értékelhető információk:

A gyermek kirepülése „üres fészek” szindróma: új családtagok jövés-menésének elfogadása, új határok a házaspár körül, szülői feladatok háttérbe szorulása, a párkapcsolat új szakasza, csökkenő felelősség, anyagi, fizikai megterhelés - új szakmai, egzisztenciális lehetőségek, szerepek (anyós/após/nagyszülő).

Inaktív életszakasz: nyugdíjazás, szerepredukció, felelősség – tekintély megváltozása (önértékelési probléma) veszteségek, mentális, fizikai erőnlét hanyatlása – gyermekektől való nagyobb függőség elfogadása.

A tartalmilag helyes válaszért 2-2 pont, összesen 4 pont adható.

5. Fejtse ki röviden a segítő tevékenységét a konfliktuskezelés alábbiakban megjelölt szakaszaiban!

5 pont

Értékelhető információk:

- A) Konfliktusban érintettek azonosítása, meghatározása:** keretek, cél, személyek kompetenciájának, személyes felelősségvállalásának meghatározása.
- B) Az igazi konfliktus feltárása:** azonos időtartamban az érintettek meghallgatása, mindenki egyetértésével a konfliktus meghatározása.
- C) A konfliktus megbeszélése:** időkeretek megtartásával a résztvevőkkel együtt, kölcsönösen megfelelő alternatívák kidolgozása.
- D) A választott megoldási mód részletes kidolgozása, konkretizálása:** személyek, idő, hely szankciók meghatározása.
- E) Kivitelezés, utánkövetés:** az elért eredmény megtartásához szükség esetén az érintettek támogatása, megerősítése.

A tartalmilag helyes válaszért 1-1 pont, összesen 5 pont adható.

6. Döntse el az alábbi állításokról, hogy igazak vagy hamisak! Írjon I (igaz) vagy H (hamis) betűt az állítások mellé!

5 pont

Értékelhető információk:

Az e-adminisztráció működtetéséhez nem szükséges a biztonsági követelmények kielégítése, biztosítása.	H
A különböző irattípusok közül azok, amelyeknek sem ügyintézési, sem történeti értéke nincs, más-más idő letelte után selejtezhetők.	I
Szociális adminisztráció alatt értjük azt a tevékenységet, melyet a munka során végeznek, melyben dokumentálják a munka során történt lépéseket, tevékenységeket.	I
Az elkészült jegyzőkönyvet csak a jegyzőkönyv vezetőjének kell aláírnia.	H
Az egészségi állapotra, a faji eredetre, a politikai véleményre vagy pártállásra vonatkozó adatok különleges adatnak minősülnek.	I

A helyes válaszért 1-1 pont, összesen 5 pont adható. Nem értékelhető a válasz, csak I vagy csak H jelölés esetén.

7. Milyen elemeket foglal magában a gondozás megtervezése?

4 pont

Értékelhető információk:

- a célkitűzést minden egyes probléma megoldásához
- a döntést a módszer mellett, amely leginkább megfelel a kitűzött cél eléréséhez
- az értékelés időpontjának meghatározását
- a gondozás hatékonyságának mérését

A tartalmilag helyes válaszáért 1-1 pont, összesen 4 pont adható.

8. Aláhúzással válassza ki a felsoroltak közül, hogy a személyes gondoskodást nyújtó szociális ellátások igénybevétele előtt mely esetekben nem kell megállapodást kötni a szolgáltatóval/szolgáltató vezetőjével!

5 pont

Értékelhető információk:

- étkeztetés
- falu- és tanyagondnoki szolgáltatás
- fogyatékosok nappali ellátása
- utcai szociális munka
- támogatott lakhatás
- népkonyhán történő étkeztetés
- hajléktalanok éjjeli menedékhelye
- házi segítségnyújtás
- családsegítés

A helyes válaszáért 1-1 pont, összesen 5 pont adható.

9. Fogalmazza meg röviden, mit értünk pszichés és fizikai függőség alatt!

4 pont

Értékelhető információk:

Pszichés függőség, amikor a beteg a hatás élményét kívánja megismételni, s ha ez nem sikerül, akkor pszichiátriai jellegű elvonási tüneteket produkál.

Fizikai függőség akkor alakul ki, ha a szer állandóan ismétlődő bevitele hosszabb időn keresztül történik. A testi, szervezeti függőség a megszokás kifejlődésével és az adagok növelésével kapcsolatos.

A tartalmilag helyes válaszáért 2-2 pont, összesen 4 pont adható.

10. Klári néni fia szenvedélybetegsége okán, időnként igénybe veszi a szenvedélybetegek alacsony küszöbű ellátását. Ismertesse, mit foglal magában ez az ellátás!

6 pont

Értékelhető információk:

- az egészségügyi ártalmak csökkentését, így különösen a túcsere programok körében a szerhasználat, illetve -függés járulékos ártalmainak, káros következményeinek csökkentését steril és kiegészítő eszközök, készítmények biztosításával, illetve használt eszközök begyűjtésével, továbbá az egészségügyi szűréshez, orvosi ellátáshoz való hozzáférés szervezését,

- a krízis-intervenciót, az egészségügyi vagy egyéb terápiás kezelésen, szolgáltatásban való részvétel ösztönzését, valamint az alábbi szolgáltatásokat: problémaelemzés, problémamegoldás, személyes célok meghatározásának segítése, változtatásra motiváló tényezők feltárása, azonnali tanácsadás,
- a szenvedélybetegség okozta életvitellel összefüggésben különösen a rövid pihenési lehetőség, a mosási, szárítási, mosakodási lehetőség, illetve a folyadékhoz, élelemhez jutás biztosítását.

A tartalmilag helyes válaszáért 2-2 pont, összesen 6 pont adható.

11. A személyes gondoskodás körébe tartozó szolgáltatásokért fizetendő térítési díj összege a megállapítás időpontjától függetlenül évente két alkalommal vizsgálható felül és változtatható meg. Mely esetek képeznek kivételt ez alól a szabály alól?

4 pont

Értékelhető információk:

- amikor az ellátott jövedelme olyan mértékben csökken, hogy a meghatározott térítési díj fizetési kötelezettségének nem tud eleget tenni,
- amikor az ellátott jövedelme az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 25 %-át meghaladó mértékben növekedett,

A tartalmilag helyes válaszáért 2-2 pont, összesen 4 pont adható.

12. Nevezzen meg az egészségügyi alapellátások közül négyet! Sorolja fel az egészségügyi ellátórendszer további elemeit!

7 pont

Értékelhető információk:

Egészségügyi alapellátások:

- gyermek és felnőtt házi orvosi ellátás
- fogászati ellátás
- alapellátáshoz kapcsolódó ügyeleti ellátás
- foglalkozás egészségügyi ellátás
- iskola egészségügyi ellátás
- védőnői szolgálat

Járóbeteg szakellátás

Fekvőbeteg szakellátás

Egyéb egészségügyi ellátás

A helyes válaszáért 1-1 pont, összesen 7 pont adható.

13. Fogalmazza meg röviden a kisvérkör és a nagyvérkör feladatát!

4 pont

Értékelhető információk:

A kisvérkör feladata: a vénás vér eljuttatása a tüdőbe, ahol a gázcsere történik (CO₂ leadás, O₂ felvétel történik), majd a felfrissült artériás vér visszaszállítása.

A nagyvérkör feladata: az oxigén- és tápanyagdús vér eljuttatása a szervezet sejtjeihez, ahol végbemegy a gázcsere, valamint a tápanyagcsere (tápanyagleadás és salakanyag-felvétele), s a vénás vér elszállítása a szövetekből a szívbe.

A tartalmilag helyes válaszáért 2-2 pont, összesen 4 pont adható.

14. Az esetben szereplő idős hölgy sokat betegeskedik. Soroljon fel hat jellemzőt az időskori megbetegedések sajátosságai közül!

6 pont

Értékelhető információk:

- *a betegség viszonylag csendes, - akár alattomosan – kezdődhet*
- *már az első tünet megjelenése is katasztrófát jelezhet*
- *a fiatalkori megbetegedések tüneteitől eltérő rejtett formában való megjelenés*
- *a tünetek elmosódottak, bizonytalanok*
- *monotónia, vagyis számos ártalom azonos reakciókat vált ki a szervezetben*
- *sorozat vagy láncreakció, mely a különböző betegségek egymásba kapcsolódását jelenti*
- *a gyulladási tünetek hiánya vagy gyengesége*
- *az ápolási idő meghosszabbodása*

A tartalmilag helyes válaszáért 1-1 pont, összesen 6 pont adható.

15. Írjon két-két jellemzőt az alábbi személyiség típusokhoz!

8 pont

Értékelhető információk:

Skizoid személyiség:

- *éber a bizalmatlanságtól*
- *téveszméi lehetnek, a külső és belső világa összekeveredhet*

Depresszív személyiség:

- *szerény, lemondó, békeszerető*
- *szélsőséges helyzetekben mindenáron alkalmazkodik*

Kényszeres személyiség:

- *mereven ragaszkodik a régihez a tradíciókhoz*
- *túlságosan nagy a biztonságigénye*

Hiszteroid személyiség:

- *félelmet érez minden hagyományostól*
- *gátlástalanul hazudozik, nem szégyenkezik, ha kiderül állításairól, hogy hamisak*

A tartalmilag helyes válaszáért 1-1 pont, összesen 8 pont adható.

16. Klári néni néhány hete költözött be az idősek otthonába. Fogalmazzon meg három problémát, amely dilemmaként fogalmazódik meg egy új lakó pszichés gondozása során!

6 pont

Értékelhető információk:

- *Megoldás-e a problémájára az intézménybe történő beköltözés?*
- *Oldódik-e a szorongása az intézményben töltött idő múlásával?*
- *Segíti-e a szorongás oldását a közös szabadidős tevékenységbe való bevonás?*

A tartalmilag helyes válaszáért 2-2 pont, összesen 6 pont adható. Egyéb, szakmailag helyes válasz is elfogadható.

17. Az esetben szereplő idős hölgy otthonában sok „kétes eredetű” és nem megfelelően tárolt gyógyszert tartott. Nevezzen meg három szabályt a gyógyszerek használatára és hármat a tárolásukra vonatkozóan!

6 pont

Értékelhető információk:

Gyógyszerek használatára vonatkozó szabályok:

- *Lehetőleg csak orvos által előírt gyógyszert szedjünk.*
- *Gyógyszertárban vásárolt gyógyszert szedjünk.*
- *Az orvos által előírt mennyiségben és ideig használható fel.*
- *Gyógyszer a szavatossági idején belül használható fel.*

Gyógyszerek tárolására vonatkozó szabályok:

- *A gyártó ajánlását mindig vegyük figyelembe, pl.: száraz, hűvös, vagy sötét helyen való tárolás.*
- *Vegyük figyelembe az egyéb tárolásra vonatkozó szabályokat, pl.: hűtőszekrényben való tárolás.*
- *Gyógyszereinket lehetőleg zárt helyen tároljuk.*
- *A gyógyszereket gyermekek számára nem hozzáférhetően tároljuk.*

A helyes válaszért 1-1 pont, összesen 6 pont adható.

18. Írja a kipontozott vonalra, milyen vezetélméleti fogalom meghatározását olvashatja az alábbiakban!

6 pont

Értékelhető információk:

...Tervezés...: középpontjában a jövő áll; mit akarunk elérni és hogyan. Eredményeként születnek meg a szervezet céljai és azok eléréséhez vezető akciók.

...Szervezés...: irányulhat a szervezetben zajló folyamatokra és/vagy a szervezet felépítésére is. Mint vezetési funkció elsősorban a megfelelő szervezet kialakítását, illetve működtetését veszi célba.

...Ellenőrzés...: a folyamatban történő visszacsatolás, az elért eredmények és a hibák feltárására irányuló vezetői tevékenység.

A tartalmilag helyes válaszért 2-2 pont, összesen 6 pont adható.

19. Válaszoljon az alábbi tűzvédelemmel kapcsolatos kérdésekre!

5 pont

Értékelhető információk:

Mit kell tenni, ha a tűz láthatóan gyorsan terjed?

- *Ki kell vinni az embereket az épületből, a tárgyakkal nem szabad törődni.*

Mit kell tenni, ha a menekülés útja el van zárva?

- *Lehetőleg olyan helyiségbe kell menni, melynek utcára néző ablakai vannak.*

Hogyan kell védekezni, ha a füst beszivárog a helyiségbe?

- *Ki kell hajolni az ablakon, vagy le kell feküdni a földre. Vizes kendőt köthetünk az orrunk és a szánk elé.*

Mit nem szabad használni és miért a meggyulladt zsír vagy olaj oltásához?

- *Vizet és azért nem, mert a forró zsíradékra öntve szétfröccsen és égési sérüléseket okoz.*

Elektromos tűz esetén mi az első teendő?

- *A főbiztosíték lecsapásával áramtalanítani a készüléket.*

A tartalmilag helyes válaszáért 1-1 pont, összesen 5 pont adható.

A javítási-értékelési útmutatótól eltérő, egyéb helyes megoldást is el kell fogadni!